

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: **K. Š.**
bytem X
zastoupený Mgr. Jiřím Hrubanem,
advokátem se sídlem Veselá 169/24, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 11. 12. 2019, č. j. MPSV-2019/247522-921,
sp. zn. SZ/MPSV-2018/164929-921,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včasné podanou žalobou, doručenou Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“ či „zdejší soud“), domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým bylo podle ustanovení § 90 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“),

změněno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně (dále též „správní orgán I. stupně“) ze dne 2. 7. 2018, č. j. 215360/2018/BBA (dále též „prvostupňové rozhodnutí“) tak, že podle ustanovení § 4 odst. 1 § 7, § 8 odst. 2 písm. a), § 9, § 11 odst. 2 písm. a), § 13 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) se příspěvek na péči přiznává ve výši 880 Kč měsíčně od 1. 2. 2018.

2. Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto tak, že se žalobci na základě žádosti ze dne 14. 2. 2018 nepřiznává příspěvek na péči, jelikož žalobce nelze podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách považovat za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepotřebuje každodenní pomoc nebo dohled alespoň ve 3 oblastech základních životních potřeb posuzovaných podle § 9 zákona o sociálních službách.

II. Napadené rozhodnutí

3. Žalovaný shrnul, že žalobce podal dne 14. 2. 2018 u správního orgánu I. stupně žádost o příspěvek na péči.
4. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně nepřiznal žalobci příspěvek na péči. Podle výsledku posouzení stupně závislosti pro účely příspěvku na péči ze dne 23. 5. 2018 posudkovým lékařem Městské správy sociálního zabezpečení Brno-město (dále jen „MSSZ“) bylo stanoveno, že podle ustanovení § 8 zákona o sociálních službách nejde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby.
5. Dne 4. 6. 2019 doložil žalobce správnímu orgánu I. stupně propouštěcí zprávu z léčení z 26. 4. – 24. 5. 2018, Termální lázně Velké Losiny, správní orgán I. stupně následně vydal rozhodnutí dne 2. 7. 2018. Správní orgán I. stupně si nevyžádal na základě doložené lékařské zprávy u MSSZ doplňující posouzení zdravotního stavu žalobce, avšak lékařská zpráva pak byla součástí spisové dokumentace postoupené žalovanému a Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (dále jen „PK MPSV“) tuto lékařskou zprávu zhodnotila a byla podkladem pro rozhodnutí žalovaného.
6. Posudkový závěr MSSZ byl podkladem pro rozhodnutí správního orgánu I. stupně, přičemž žalobce nesouhlasil s výsledkem posouzení MSSZ, neboť je odkázaný na cizí pomoc každodenně po dobu 24 hodin. Popsal své zdravotní obtíže a potřebu péče z nich vyplývající. Žalobce proto žádal o přezkoumání svého zdravotního stavu. Namítl, že MSSZ neměla k dispozici jeho kompletní zdravotní dokumentaci, jeho zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý, potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání 9 základních životních potřeb.
7. Zdravotní stav žalobce byl přezkoumán a zhodnocen na jednání PK MPSV dne 24. 7. 2019 bez přítomnosti žalobce. PK MPSV dospěla k závěru, že žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá 2 základní životní potřeby, a to péči o zdraví a péči o domácnost. Ostatní hodnocené základní životní potřeby doložený zdravotní stav žalobce umožňuje zvládat a nebyly zjištěny objektivní medicínské důvody pro jejich nezvládání. U žalobce tedy nebyla prokázána potřeba každodenní pomoci nebo dohledu při zvládání 3 a více základních životních potřeb. Žalobce následně využil možnosti vyjádřit se k podkladům a požadoval přítomnost u jednání PK MPSV a vyšetření u PK MPSV.

8. Na základě této skutečnosti požádal žalovaný PK MPSV o doplňující posouzení stupně závislosti žalobce. Zdravotní stav žalobce byl znovu přezkoumán a zhodnocen na jednání PK MPSV dne 30. 10. 2019 za přítomnosti žalobce. Z doplňujícího posudku vyplynulo, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je žalobce osobou, která je považována k datu 14. 2. 2018 za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), přičemž platnost posudku byla stanovena trvale. Z posouzení rovněž vyplynulo, že žalobce je osobou, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebyla schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby a vyžadovala každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. Žalobce nezvládal celkem 4 z 10 základních životních potřeb: mobilita, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Podle PK MPSV ostatní hodnocené základní životní potřeby je žalobce schopen zvládat.
9. K námitkám žalobce žalovaný konstatoval, že PK MPSV měla k dispozici kompletní zdravotní dokumentaci praktického lékaře, lékařské zprávy doložené žalobcem a další zdravotní dokumentaci. Žalovaný dále nezpochybnil, že ne všechny aktivity základních potřeb žalobce zvládá zcela bez obtíží. Je však nutno přihlédnout k tomu, že za neschopnost zvládnout základní životní potřeby se pro účely přiznání příspěvku na péči považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké. Schopnost žalobce zvládat jednotlivé aktivity posuzovaných základních životních potřeb při užívání pomůcek byla PK MPSV zhodnocena na jednání dne 30. 10. 2019, kde byl žalobce objektivně vyšetřen. Pro účely hodnocení závislosti osoby bylo rovněž zhodnoceno provedené sociální šetření ze dne 1. 3. 2018.
10. Žalovaný dále uvedl, že mezi podklady pro rozhodnutí nejsou rozpory, posudkový závěr je náležitě zdůvodněn a PK MPSV se v něm vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudkový závěr lze považovat za úplný a přesvědčivý. Posudek byl vypracován ve vztahu ke všem námitkám a k doloženým skutečnostem.
11. Novým posouzením zdravotního stavu žalobce pro účely příspěvku na péči tak bylo podle žalovaného prokázáno, že splňuje zákonem stanovené podmínky pro přiznání příspěvku na péči ve výši 880 Kč měsíčně od 1. 2. 2018.

III. Žaloba

12. Žalobce především rozporuje posouzení zdravotního stavu a důsledků tohoto zdravotního stavu v podobě schopnosti zvládání základních životních potřeb. Dále žalobce odkázal na námitky týkající se způsobu zvládání základních životních potřeb a jejich zjišťování, které uplatnil v rámci správního řízení.
13. PK MPSV podle žalobce zcela ignorovala základní zásadu posuzování stupně závislosti, podle které se při posuzování příspěvku na péči zkoumá schopnost zvládat 10 základních životních potřeb, přičemž každá z potřeb má definováno několik aktivit. Pokud některou z aktivit posuzovaná osoba není schopna zvládnout z důvodu nepříznivého zdravotního stavu, měla by být za nezvládanou posouzena celá životní potřeba. Žalovaný podal nesprávný výklad ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb., neboť tvrdil, že za neschopnost zvládat základní životní potřebu se pro účely přiznání příspěvku na péči považuje takový stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo těžké poruchy, nikoliv jakákoliv porucha funkčních schopností. Žalovaný však nezohlednil, že k závěru o neschopnosti zvládání základní životní potřeby je nutno

dospět také tehdy, když režim nařízený lékařem neumožní zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu.

14. Žalobce přitom tvrdí, že řadu základních životních potřeb skutečně a objektivně není schopen zvládat bez každodenní pomoci jiné osoby. Žalobce uvedl, že ani s pomůckami není schopen zvládnout základní životní potřebu mobility, kdy se nezvládá pohybovat chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i na nerovném povrchu, nezvládá chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nezvládá nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je. V rámci základní životní potřeby komunikace žalobce nezvládá vytvářet rukou psanou krátkou zprávu. Dále nezvládá ani stravování, kdy není schopen vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, a přemístit nápoj a stravu na místo konzumace. Žalobce nezvládá základní životní potřebu oblékání a obouvání, když není schopen oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, ani manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem. V rámci tělesné hygieny žalobce nezvládá česat se, provádět ústní hygienu, holit se. Žalobce není schopen v rámci základní životní potřeby péče o zdraví provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky. V rámci životní potřeby osobní aktivity žalobce nezvládá navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program a vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti. Žalobce nezvládá základní životní potřebu péče o domácnost, když není schopen nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení a udržovat pořádek. Základní životní potřebu orientace a výkon fyziologické potřeby žalobce zvládá.
15. Žalobce tedy některé z aktivity nezvládá vůbec, některé zvládne s pomocí matky a některé zvládá, ale s obtížemi a za delší dobu. Při zjišťování zvládání životních potřeb potom žalovaný zhodnotil sociální šetření jako podpůrný důkaz a za klíčový považoval lékařské posouzení. Sociální šetření totiž nemůže mít větší váhu než objektivizace zdravotního stavu. To žalovaný podle žalobce uvedl proto, že ze sociálního šetření vyplynulo, že žalobce nezvládá více aktivit, než usoudil lékařský posudek. Žalovaný nehodnotil důkazy v souvislostech, ale pouze jednotlivě.
16. Žalobce tedy není schopen zvládat v přijatelném standardu nejméně 6 základních životních potřeb. Žalovaný uznal nezvládání pouze základních životních potřeb mobilita, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Žalobce má přitom největší potíže v základních životních potřebách stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena, které žalovaný jako nezvládané neuznal. Bez pomoci matky není žalobce schopen tyto základní životní potřeby zvládat, přestože se žalovaný domnívá, že k tomu není podklad v jeho dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu. K takovému závěru žalovaný dospěl nesprávným hodnocením důkazů. Žalobce trvá na tom, že splňuje podmínky pro uznání jeho závislosti nejméně ve stupni II – středně těžká závislost.
17. Závěrem žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

18. Žalovaný předně uvedl, že zákonná kritéria hodnocení zvládání základních životních potřeb jsou uvedena v ustanovení § 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách, resp. v prováděcí vyhlášce. Při posuzování musí PK MPSV vycházet z lékařských nálezů, sociálního šetření a po vyhodnocení všech posudkově rozhodných skutečností zhodnotí, o jaký stupeň závislosti se jedná. V rozhodnutí žalovaného i v posudcích PK MPSV je přitom podrobně uvedeno, jakými podklady a úvahami se žalovaný při hodnocení žalobcem namítaných základních životních potřeb řídil, přičemž jsou zohledněny veškeré jeho relevantní námitky. Na základě zdravotnické dokumentace a osobního vyšetření vyhodnotila PK MPSV absenci takových medicínských důvodů, které by měly vliv na zvládání žalobcem tvrzených činností.
19. Sociální šetření je potom podpůrným prostředkem při posuzování stupně závislosti a jedním z důkazních prostředků v řízení o příspěvku na péči, a je prováděno pracovníkem, který nedisponuje medicínskými znalostmi. Míru popsané pomoci při sociálním šetření musí dát posuzující lékař do souvislosti s objektivizovanou mírou funkčního postižení. Lékařský posudek, musí rovněž vyhodnotit, zda by jednotlivé úkony posuzovaná osoba zvládla sama v přijatelném standardu s pomocí běžných pomůcek. V případě žalobce pak byl výsledek sociálního šetření zohledněn v rámci uvedených možností.
20. Žalovaný ve věci žalobce shromáždil zákonem stanovené podklady, při posouzení zdravotního stavu žalobce PK MPSV vycházela z kompletních podkladů včetně dokumentace předložené žalobcem. Posudek PK MPSV žalovaný vyhodnotil jak po stránce úplnosti, tak přesvědčivosti, přezkoumatelnosti a bezrozpornosti. Žalovaný má za to, že v řízení o žádosti žalobce nedošlo k žádnému pochybení, rozhodnutí žalovaného nemá vady a žaloba proto není důvodná. S ohledem na výše uvedené žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu v plném rozsahu zamítl.

V. Posouzení věci krajským soudem

21. Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
22. Napadené rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
23. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s.ř.s.).
24. Po řádném posouzení žalobních námitek dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná.
25. Krajský soud v první řadě považuje za potřebné připomenout právní úpravu poskytování příspěvku na péči a její výklad v ustálené judikatuře správních soudů.

26. Právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“). Aktuální právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby, a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v ustanovení § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
27. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Podle ustanovení § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Podle ustanovení § 2a citované vyhlášky přitom rovněž platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé z životních potřeb závislá na pomoci jiné osoby, postačí, pokud posuzovaná osoba nezvládá byť jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v této příloze.
28. Za zvládání životní potřeby **mobility** se dle prováděcí vyhlášky považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
29. Za zvládání základní životní potřeby **orientace** se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
30. Za zvládání životní potřeby **komunikace** se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
31. Pokud se jedná o potřebu **stravování**, pak prováděcí vyhláška stanoví, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj

a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim.

32. Za zvládání základní životní potřeby **oblékání a obouvání** se považuje stav, *kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.*
33. Za schopnost zvládat základní životní potřebu **tělesná hygiena** se považuje stav, *kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.*
34. Za zvládání základní životní potřeby **výkon fyziologické potřeby** se považuje stav, *kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.*
35. Za schopnost zvládat základní životní potřebu **péči o zdraví** se považuje stav, *kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.*
36. Pokud se jedná o potřebu **osobní aktivity**, pak prováděcí vyhláška stanoví, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, *kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.*
37. Za zvládání základní životní potřeby **péče o domácnost** se považuje stav, *kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.*
38. Podle ustanovení § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.*
39. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se dle ustanovení § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky považuje stav, *kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení*

domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu.

40. Podle ustanovení § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách správní orgán I. stupně při posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby pro účely přiznání příspěvku na péči vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Z těchto podkladů vychází následně také odvolací správní orgán (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009 – 63).
41. Předmětem napadeného rozhodnutí je rozhodnutí o příspěvku na péči dle zákona o sociálních službách, přičemž i v tomto řízení platí správní řád. Proto i v tomto řízení platila pro správní orgány povinnost zjistit skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (ustanovení § 3 správního řádu) a povinnost koncipovat odůvodnění rozhodnutí tak, aby korespondovalo se správním spisem a bylo plně přezkoumatelné, slovy zákona uvést v něm „*důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí*“ (§ 68 odst. 3 správního řádu).
42. Pro posouzení zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči je třeba odborných medicínských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Pro účely odvolacího správního řízení, jehož předmětem je příspěvek na péči, posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v relevantním znění. V řízeních, v rámci nichž je rozhodováno o příspěvku na péči, se musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v ustanovení § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Stěžejním důkazem v tomto řízení je lékařský posudek, a proto je na něho kladen požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009 – 53). Tento požadavek vychází z premisy, že odborné závěry, které jsou v posudcích vysloveny, nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů či soudů, neboť ty k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014 – 24). V řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jež jsou založeny na zmíněných posudcích, správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013 – 34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014 – 37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014 – 60, či ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014 – 23). Aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady (viz ustanovení § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014 – 28). V souladu s ustanovením § 2a vyhlášky posudková komise

musí posoudit zvládnutí dané životní potřeby skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014 – 37). Nezvládnutí byt' jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby (ustanovení § 2a vyhlášky). Jestliže na základě lékařských podkladů lze konstatovat, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá a posudková komise dospěje k závěru, že tato životní potřeba je i přesto zvládána, musí tento závěr dostatečně a přesvědčivě zdůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013 – 32). Vyplývají-li z jednotlivých podkladů rozporné závěry, posudková komise musí tyto rozpory přesvědčivě vysvětlit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37). Postaví-li posudková komise své hodnocení na rozporných základech, aniž by rozpory odstranila či vysvětlila, je povinností žalovaného žádat doplnění posudku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013 – 25). Povahou posudku, jakož i na něj kladenými požadavky, se tedy již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který dovodil, že „(...) se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“ (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009 – 60, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009 – 104).

43. V daném případě učinil žalovaný závěr, že posudek PK MPSV splňuje všechny shora uvedené požadavky a může tedy posloužit jako podklad pro rozhodnutí ve věci samé. Tento názor krajský soud sdílí. Aby totiž bylo možné posudek považovat za skutečně přesvědčivý, je třeba trvat na tom, aby se posudková komise náležitým způsobem vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, především pak těmi, které jsou uvedeny v podkladové dokumentaci a které namítá žadatel o změnu výše příspěvku na péči (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 3. 2016, č. j. 3 Ads 262/2015 – 34).
44. Krajský soud hodnotil jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost posudku PK MPSV a rozhodnutí žalovaného ve vztahu k hodnocení schopnosti žalobce zvládat tři sporně tvrzené základní životní potřeby (stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena). Shledal, že závěry žalovaného jsou dostatečné.
45. V odvolacím řízení si žalovaný správně vyžádal posudek příslušné PK MPSV (ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). S ohledem na námitky, které žalobce projevil proti posudku PK MPSV, přistoupil žalovaný následně k vyžádání doplňujícího posouzení PK MPSV s tím, aby byl žalobce přítomen jednání PK MPSV. Žalovaný pak při rozhodování o odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně musel vycházet v rámci odvolacích námitek navíc i z posudků PK MPSV.
46. Soud v tomto řízení s ohledem na odůvodnění napadeného rozhodnutí hodnotil, zda posudek PK MPSV byl přesvědčivý a úplný a byl natolik vypovídající, že mohl být oporou pro rozhodnutí žalovaného. V první řadě soud nemá pochybnost o odbornosti posudkové komise, a její způsobilosti hodnotit omezení způsobené onemocněním žalobce ve vztahu

k právní úpravě příspěvku na péči. PK MPSV byla i řádně obsazena, a to s ohledem na charakter onemocnění žalobce, neboť při zasedání dne 30. 10. 2019 byla přisedícím lékařem neuroložka. Soud hodnotil i aktuálnost podkladů pro posouzení míry závislosti, která byla vyhodnocena jako dostatečná a objektivní. Z posudku je patrné, z jakých podkladů PK MPSV vycházela, i to, jak je hodnotila.

47. Soud ověřil, že závěry posudků PK MPSV jsou opřeny o celou řadu odborných lékařských nálezů, které měla PK MPSV k dispozici a které vyjmenovává v posudku. Z nich pak plyne, že žalobce vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby při čtyřech základních životních potřebách, a to mobilita, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
48. Soud dále zdůrazňuje, že se PK MPSV zabývala obsahem zjištění sociálního šetření provedeného v místě bydliště žalobce, skutečnostmi zjištěnými v průběhu jejího jednání, jíž byl žalobce přítomen, i předloženou lékařskou dokumentací. Soud plně souhlasí s postojem posudkové komise, že závěry sociálního šetření je nutno zhodnotit, ale pro rozhodnutí ohledně nemožnosti zvládnutí základních životních potřeb je především nutné vycházet z funkčních důsledků zdravotního postižení. PK MPSV zhodnotila, že žalobce v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládal základní životní potřeby mobilita, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, přičemž neshledala možnost zvládnutí ostatních základních životních potřeb.
49. Soud po prostudování posudku dospěl k závěru, že výsledný závěr posudkové komise je dostatečně odůvodněný, přesvědčivý a komplexní k tomu, aby na jeho základě bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí. V posudku došlo dle soudu k dostatečné objektivizaci zdravotního stavu žalobce a jeho schopností zvládat základní životní potřeby. Nutno poznamenat, že v žalobě nebylo namítáno to, že by tento posudek opomenul hodnocení některé podstatné zdravotní dokumentace žalobce, nebo že by žalobce trpěl jiným onemocněním, než je uvedeno v diagnostickém souhrnu v tomto posudku. Posudek přitom jednoznačně nepřisvědčil tomu, že by žalobce nezvládal namítané základní životní potřeby. Dle názoru zdejšího soudu část posudku zabývající se posudkovým hodnocením dostatečně odůvodňuje závěr, proč žalobce nezvládá toliko čtyři základní životní potřeby shora uvedené a posudek zároveň u každé základní životní potřeby hodnocené posudkovou komisí jako zvládané dává odpověď na otázku, z jakých důvodů je žalobce schopen tyto základní životní potřeby zvládat.
50. Při hodnocení schopností zvládat základní životní potřeby se přitom nezkoumá faktická dovednost žadatele ani jeho zdatnost prostřednictvím fyzických a psychických testů, ale zásadně skutečnost, zda jednotlivé rozhodné úkony z důvodu jeho dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu může žadatel zvládat či nikoli. Je tedy třeba posoudit, jakými zdravotními potížemi žadatel trpí a na základě tohoto zjištění následně dovodit, v jaké míře žadatele daná zdravotní postižení objektivně omezují ve zvládnutí základních životních potřeb. Takto žalovaný v daném případě postupoval. Zdravotní stav posoudila v rámci odvolacího řízení posudková komise na základě dostupných lékařských zpráv o zdravotním stavu žalobce. Následně posudková komise zhodnotila, zda objektivně jsou zdravotní postižení žalobce na překážku zvládnutí jednotlivých základních životních potřeb či nikoli, tedy zda žalobce má s ohledem na jeho dlouhodobě nepříznivý

zdravotní stav dostatek duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností, aby jednotlivé základní životní potřeby zvládal či nikoli.

51. Co se pak konkrétně týče namítaných nezvládaných základních životních potřeb stravování, oblékání a obouvání a tělesná hygiena, vyjádřil se žalovaný s ohledem na posudek PK MPSV následovně.
52. V rámci posuzované základní životní potřeby stravování žalovaný konstatoval, že žalobce je bez posudkově významného postižení mentálních a duševních schopností, smyslové funkce jsou pro zvládnutí této základní životní potřeby dostatečné, nebylo dokumentováno ani posudkově významné postižení horních končetin. Uvedené závěry podle názoru krajského soudu odpovídají zjištěnému zdravotnímu stavu žalobce, který vyplývá i lékařských zpráv předložených žalobcem.
53. K základní životní potřebě oblékání a obouvání se žalovaný vyjádřil tak, že u žalobce nebyly prokázány parézy končetin ani těžké postižení hybnosti více kloubů, ani ztuhnutí celé páteře, které by bránily tuto základní životní potřebu s využitím facilitátorů a s využitím vhodného oděvu a obuvi zvládnout. Smyslové a mentální funkce žalobce jsou pro zvládnutí této základní životní potřeby dostatečné. Sám žalobce přitom ve správním řízení namítal zejména to, že mu při oblékání dělá problém zapínání na knoflíky, což lze vyřešit právě vhodným oděvem a obutím, které budu uzpůsobeny tomu, aby žalobce s oblékáním problém neměl. S uvedeným hodnocením žalovaného a PK MPSV se proto krajský soud ztotožňuje.
54. K základní životní potřebě tělesná hygiena pak žalovaný zhodnotil, že žalobce má přiměřené duševní a smyslové schopnosti vykonávat hygienu, použít hygienické zařízení, provádět celkovou hygienu, ústní hygienu i česání. Schopnosti provést hygienu se hodnotí i s využitím facilitátorů, tj. opěrných pomůcek, madel, sedáku ve vaně, protiskluzové podložky apod. Za neschopnost tělesné hygieny se nepovažuje preventivní přítomnost druhé osoby z důvodu posílení jistoty a vyloučení případného rizika pádu. Tyto závěry podle názoru krajského soudu rovněž odpovídají zjištěnému zdravotnímu stavu žalobce.
55. Krajský soud má proto za to, že žalovaný i PK MPSV se jednotlivě vyjádřili k jednotlivým úkonům, které spadají pod jednotlivé základní životní potřeby, přičemž zvládání úkonů zhodnotili v dostatečné míře. Podstatné však je, že žalovaný nemá hodnotit pouze reálné nezvládání úkonů základních životních potřeb, ale má je hodnotit i s ohledem na zjištěný zdravotní stav žadatele s přihlédnutím k potenciálům, které zjištěný zdravotní stav běžně umožňuje. V nyní posuzovaném případě tak žalovaný učinil, když hodnotil dopad zdravotního stavu žalobce na možnost jednotlivé posuzované úkony základních životních potřeb zvládnout v přijatelném standardu.
56. Námitku nedostatečného zhodnocení žalobcova zdravotního stavu tedy soud shledal s ohledem na výše uvedené za nedůvodnou.

VI. Závěr a náklady řízení

57. Optikou shora učiněného náhledu je proto zřejmé, že postup žalovaného nevybočil z rámce zákonem stanovených právních hledisek, v odůvodnění rozhodnutí jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z uvedených důkazů. Skutkový stav věci byl tedy zjištěn v souladu s ustanovením § 3 správního řádu. Soud

neshledal ve správním řízení žádná procesní pochybení, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé.

58. Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

59. Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšnému žalovanému nevznikly náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

60. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. června 2023

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce